

Yttrande över SJV rapport "Krav på att hålla djur lösgående - konsekvenser, övergångsbestämmelser och andra incitament än lagstiftning (rapport 2019:17)"

Er beteckning: N2020/02300

Sammanfattning och övergripande synpunkter

Länsstyrelsen Gävleborg tillstyrker rapportens förslag med medföljande kommentarer.

Övergångstid

Länsstyrelsen Gävleborg delar Jordbruksverkets bedömning gällande att negativa konsekvenser till följd av ett krav på lösgående djur kan minskas om kravet förenas med en övergångstid. Länsstyrelsen Gävleborg ser dock att det finns en risk att en tidsbestämd övergångstid kan komma att påskynda att främst mindre nötkreaturshållare med mjölkproduktion i skogs- och mellanbygd avvecklar sin djurhållning i förtid. Detta kan tala för att övergångstiden för respektive verksamhet som berörs av kravet bör anpassas till den pågående verksamheten på platsen, så att hänsyn tas till exempelvis djurslag och produktionsinriktning.

Länsstyrelsen Gävleborg anser att Jordbruksverkets förslag om att koppla kravets ikraftträdande till den tidpunkt då varje enskild nötkreaturshållare upphör med sin djurhållning kan vara bra ett sätt att undvika att mindre nötkreaturshållare med mjölkproduktion i skogs- och mellanbygd som inte följer trenden att ställa om sin verksamhet på grund av att de saknat förutsättningar inte tvingas till den, för dem, konkurrensmässiga nackdel som en omställning skulle innebära alternativt avvecklar sin verksamhet i förtid.

Länsstyrelsen Gävleborg delar Jordbruksverkets bedömning att om kravet på lösgående djur träder i kraft för varje enskild gård vid den tidpunkt då den nuvarande djurhållaren upphör med sin djurhållning skulle innebära en förhållandevis skarp gräns för när gården måste ställas om till lösgående system. Länsstyrelsen Gävleborg bedömer att nackdelarna med detta kan undvikas om nya ägare ges en tidsatt övergångstid så att de ges möjlighet att skaffa sig kapital till samt planera för en omställning av driften. Detta kan

minska risken för att viktiga betesdjur och produktionsplatser för mjölkproduktion försvinner i skogs- och mellanbygd.

Länsstyrelsen Gävleborg ser att en sådan tidsatt övergångstid kan bidra till att inte ytterligare försämra förutsättningarna för en levande landsbygd i skogs- och mellanbygder. Det är även viktigt ur beredskapssynpunkt att livsmedelsproduktion kan bedrivas i alla delar av landet.

Fäbodrift och bevarande av lantraser

Länsstyrelsen Gävleborg tillstyrker Jordbruksverkets förslag att undanta verksamheter med fäbodrift från kravet på att hålla djur lösgående för att minska risken för att den del av det svenska kulturarvet och kulturhistorien som är kopplat till fäbod bruket går förlorat. Detta förutsatt att fäbodrift som verksamhet definieras på ett sådant sätt att det för både verksamhetsutövare och kontrollmyndighet är tydligt under vilka förutsättningar undantaget gäller.

Gällande ett generellt undantag för verksamheter med bevarandearbete av svenska lantraser delar Länsstyrelsen Gävleborg Jordbruksverkets bedömning att det troligen är svårt att utforma ett undantag på ett sätt som både ger önskad effekt samtidigt som det ger tydlig vägledning om vilka förutsättningar som krävs för att motivera ett undantag. Länsstyrelsen Gävleborg ser att riskerna för att undantaget nyttjas av verksamheter med annan huvudsaklig inriktning kan undvikas genom Jordbruksverkets förslag att berörda djurhållare ansöker om dispens från kravet på lösgående djur där de åberopar vilka särskilda skäl de anser ligger till grund för dispens. Förslaget förutsätter en tydlig definition av vad som anses vara bevarandearbete för att garantera att ha effekt för önskad målgrupp.

Investeringsstöd

Länsstyrelsen Gävleborg ser att risken för att nötkreatursproducenter i skogs- och mellanbygd avvecklar sina verksamheter till följd av ett krav på att hålla djur lösgående samt risken för att möjligheten för nya ägare att ta över gårdar med redan låga fastighetsvärden och förhållandevis låg lönsamhet, kan minskas genom att avsätta tillräckliga volymer investeringsstöd för att möjliggöra att de berörda lantbrukarna kan skapa förutsättningar för lösgående djurhållning. Länsstyrelsen Gävleborg ser också att risken skulle minskas ytterligare om stödsökande lantbrukare garanteras plats i stödsökningsprocessen och omfattas av dispens om pengarna tar slut, så att verksamheten kan fortgå till dess att nya pengar finns tillgängliga.

Riktade investeringsstöd skulle kunna vara ett värdefullt verktyg för att skapa incitament hos nötkreaturshållare som ännu inte följt trenden att ställa om sin djurhållning. Länsstyrelsen Gävleborg har sett att liknande typer av riktade stöd, exempelvis den så kallade mjölkpengen (nationellt stöd), tidigare har gett tydliga resultat i den utsedda målgruppen och underlättat för producenter med förhållandevis dåliga förutsättningar.

Beteslagen

Gällande förslaget om att djurhållare med lösgående system kan undantas kraven i beteslagstiftningen som ett incitament för att följa kravet på att hålla djur lösgående delar Länsstyrelsen Gävleborg Jordbruksverkets bedömning att djurhållning i lösgående system inte kan ses som ett alternativ för att uppnå de djurvälståndsfördelar som beteslagstiftningen medför. Länsstyrelsen Gävleborg vill lyfta att beteskravet är en viktig förutsättning för att bidra till biologisk mångfald och öppna landskap i skogs- och mellanbygder, där det finns höga naturvärden och många rödlistade arter som hotas av igenväxning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Per Bill med djurskyddshandläggare Madeleine Karlsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har avdelningschef Jenny Larsson, enhetschef Jenny Bransell, enhetschef Berit Löfgren och handläggare Rickard Hedlund medverkat.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia

1. lisen.sjoling@regeringskansliet.se